

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118273444
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:6118273444.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: I.. Ľ. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Y., M. XX, právne zastúpeného JUDr. Tomáš Čverčko, advokát so sídlom v Košiciach, Čajakova 5, proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 7.733,52 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 8.11.2019 sp.zn. 27C/53/2018

rozhodol:

M e n í rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa zo dňa 8.11.2019 č.k. 27C/53/2018- 290 vo vyhovujúcom výroku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 5.798,40 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.798,40 € od 23.5.2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietá.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z priznanej sumy 5.798,40 €.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice II (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 8. 11.2019 č.k. 27C/53/2018-290 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.798,40 € a to sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.5.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.6.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.7.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.8.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.9.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.10.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.11.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.12.2016 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.1.2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.2.2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 03. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 04. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 05. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 06. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 07. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 08. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 09. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 10. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 11. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 12. 2017 do zaplatenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 01. 2018 do zaplatenia,

sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 02. 2018 do zaplattenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 06. 03. 2018 do zaplattenia, sumu 241,60 € s 5 % ročným úrokom z omeškania od 6.4.2018 do zaplattenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zastavil konanie v časti o zaplattenie 1.935,24 €. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 49,96 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplattenia sumy 7.733,52 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia s odôvodnením, že je výlučným vlastníkom pozemku parcela č. 4354/14 o výmere 578 m² v katastrálnom území Y. - F., zapísaného na LV č. XXXXX vedeného Katastrálnym úradom Košice, Správa katastra Košice a to v podiele 1/1. Žalovaný užíva tieto pozemky už od roku 1957, kedy začal na nich realizovať výstavbu verejnej zelene, čo vyplýva z LV č. XXXXX, kde je stanovený spôsob užívania pozemku a predovšetkým z listu Magistrátu Mesta Košice zo dňa 30.11.1999, ako aj z pozvánky zo dňa 18.3.2016, kde Mesto Košice uviedlo, že funkčné využitie parcely je v zmysle územného plánu hospodársko-sídelskej aglomerácie Košice, definovaná funkciou verejnej zelene. V zmysle strategického dokumentu mesta Košice - Miestneho územného systému ekologickej stability schváleného uznesením č. 811/2013 MZ je táto lokalita špecifikovaná ako Mestské biocentrum regionálneho významu BC - RM. Doposiaľ nedošlo k vysporiadaniu vzájomných vzťahov a to z dôvodu odmietavého postoja žalovaného, naposledy listom zo dňa 2.5.2016. Žalobca nemôže realizovať svoje práva vlastníka v zmysle § 123 Obč. zák., lebo žalovaný bez akejkoľvek náhrady obmedzil jeho vlastnícke právo a bezdôvodne sa obohatil na jeho úkor plnením bez právneho dôvodu. Právne svoj nárok odôvodnil ust. § 451 ods. 1, 2, Obč. zák., čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/52/2009 zo dňa 31.1.2011, nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 237/09 podľa ktorého „na rozdiel od vyvlastnenia“, kde môže dôjsť k jednorázovému vyplateniu náhrady pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia“. Na preukázanie výšky svojho nároku žalobca predložil znalecký posudok č. 5/2018 a žiadal náhradu za 578 m² vo výške 6,69 € ročne za 1 m² za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018, čo predstavuje spolu sumu 3.866,82 € ročne (6,69 € x 578 m² = 3.866,82 €/rok), teda za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018 celkovo 2 roky žalovanú sumu 7.733,64 €.

3. Pretože na pojednávaní konanom dňa 8.11.2019 žalobca zobral žalobu v časti o zaplattenie 1.935,24 € späť a žalovaný so späťvzatím časti žaloby súhlasil, súd aplikujúc ust. § 144 a § 145 ods. 1,2,3, spolu s § 146 ods. 1 CSP v tejto časti konanie zastavil.

4. V ostatnej časti vec právne posúdil podľa § 3 ods. 1, § 123, § 451, § 456, § 458, § 671 ods. 1 Obč. zákonníka.

5. Vykonaným dokazovaním súd mal preukázať, že žalovaný bez akejkoľvek dohody a odplaty užíva spornú nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu. Súd v danom prípade vychádzal zo skorších rozhodnutí, v ktorých bolo konštatované, že je nepochybné, že žalobca neudelil súhlas k užívaniu pozemkov v ich vlastníctve ako verejnej zelene, pričom v zmysle ust. § 128 Občianskeho zákonníka je vlastníkom povinný strpieť ak v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak a podľa ust. § 128 ods. 2 OZ je možné vo verejnom záujme vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť ak účel nemožno dosiahnuť inak, len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu. Ak teda pozemky vo vlastníctve žalobcu neboli vo verejnom záujme vyvlastnené, je žalobca ako vlastníkom pozemkov povinný strpieť obmedzenie svojho vlastníckeho práva užívaním pozemkov v jeho vlastníctve pre potrebu všetkých ako verejné priestranstvo - verejná zeleň, ale za náhradu. Žalovaný má záujem a trvá na zachovaní Borovicového hája ako biocentra, k zmene územného plánu nedošlo (rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2Co 103/2017, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co 248/2016, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn.6Co/110/2019 ako aj rozhodnutia tunajšieho súdu v obdobných veciach sp. zn. 45C 17/2010, 17C 12/2011, 42C 123/2015 a 11C 223/2016, kde je konštatované právo vlastníkov pozemkov v tzv. Borovicovom háji na adekvátnu odplatu). Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalovaný v spornom období od 6.5.2016 do 5.5.2018 užíval pozemky vo vlastníctve žalobcu, pretože vzhľadom na charakter pozemku a existenciu lesného biotopu (borovicový háj), tieto plnia funkciu verejnej zelene, čím žalovaný plní svoje verejné funkcie súvisiace s uspokojovaním potrieb verejnosti. Pokiaľ žalovaný predmetné pozemky vzhľadom na existenciu borovicového hája užíval a vlastnícke právo žalobcov bolo týmto obmedzené bez poskytnutia primeranej náhrady, tak sa bezdôvodne obohatil.

Žalobcovi v súlade s ust. § 451 a 456 Občianskeho zákonníka vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

6. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku č. 45/2019 vypracovaného znalkyňou V. W. H., vypracovaného v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 25C/50/2018, keďže s uvedeným žalovaný súhlasil a nenamietal v rozsahu určenia ceny na základe polohovej metódy a výpočtov. V zmysle uvedeného znaleckého posudku je takto určená cena nájmu za m² za pozemok vo vlastníctve žalobcu a to 5,016 €/m², tak hodnota ročného nájmu za 578 m² je 2.899,248 €, a za obdobie dvoch rokov 5.798,40 €. Nakoľko ako súd vyššie uviedol dospel k záveru, že žalovaný pozemky vo vlastníctve žalobcu za žalované obdobie užíval, pričom vlastnícke právo žalobcu bolo obmedzené, súd v súlade s ust. § 451 a 456 Občianskeho zákonníka priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v uvedenej výške.

7. O úrokoch z omeškania rozhodol aplikujúc ust. § 517 ods. 2 Obč. zákonníka spolu s § 3 vládneho nariadenia SR č. 87/1995 Z.z.. Konštatoval, že žalobca v konaní preukázal súdu výzvu žalovaného na úhradu bezdôvodného obohatenia za pozemok v jeho vlastníctve už za obdobie rokov 2014 až 2016 ako vyplýva z obsahu listu zo dňa 2.5.2016. Žalovaný o skutočnosti, že užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu vie už dlhšie obdobie, už od roku 1957. Vzhľadom na uvedené bol povinný uhrádzať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške zodpovedajúcej cene nájmného v lehote analogicky v súlade s ust. § 671 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda mesačne pozadu. Nakoľko žalovaný sa dostal do omeškania s úhradou bezdôvodného obohatenia, súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením, ako aj v súlade s ust. § 517 ods. 2 OZ a § 3 vládneho nariadenia SR č. 87/1995 Z.z. zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi úroky z omeškania z jednotlivých úhrad bezdôvodného obohatenia za každý mesiac tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Žalobca žiadal zaplatiť 7.733,52 €, úspešný bol v časti 5.798,40 € (74,98 %) a žalovaný bol úspešný v 25,02 %, preto súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,96 % (74,98 - 49,96).

9. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote žalovaný odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/, ktorým napadol iba časť prvého výroku (vyhovujúceho výroku) týkajúcu sa priznaného úroku z omeškania.

10. Nestotožnil sa s priznaním úroku z omeškania so splatnosťou vždy k 6. dňu príslušného mesiaca tak, aby sa jednalo o dlh z nájmného v súlade s § 671 OZ. Pretože v danom prípade sa jedná o nárok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia bolo potrebné riadiť sa úpravou splatnosti relevantnou pre inštitút bezdôvodného obohatenia. Poukázal na to, že z ustanovení § 451 a nasledujúcich OZ vyplýva, že zákon nestanovuje splatnosť dlhu vzniknutého z bezdôvodného obohatenia, preto je potrebné použiť ust. § 563 OZ vzťahujúce sa na prípady, keď čas plnenia nie je dohodnutý, ani ustanovený právnym predpisom. Z formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že nepostačuje len samotný úkon osoby, na úkor ktorý sa niekto obohatil, ktorým táto osoba žiada o vydanie bezdôvodného obohatenia, ale tento úkon sa musí stať známym aj osobe, ktorá sa mala bezdôvodne obohatiť. Až tento moment sa môže považovať za kvalifikovanú žiadosť - výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia. V danom prípade žalobca doručil dňa 2.5.2016 žalovanému výzvu v ktorej požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie 2 rokov, a to roku 2014 a 2015, avšak predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018 vo vzťahu ku ktorému žalobca nevyzýval žalovaného na úhradu. Žalovaný preto má za to, že kvalifikovane bol vyzvaný až dorúčením platobného rozkazu dňa 21.5.2018. S poukazom na uvedené bol povinný plniť nasledujúci deň a do omeškania s vydaním bezdôvodného obohatenia sa mohol dostať najneskôr dňa 23.5.2018, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa žalovaného ohľadom úrokov z omeškania vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, pretože sa nestotožnil s úvahami žalovaného vo vzťahu k priznanému úroku z omeškania. Dôvodil, že v ust. § 563 OZ sa nachádzajú tri možnosti splatenia dlhu, a to dohoda, právny predpis alebo plnenie na základe výzvy a v danom prípade má za to, že sa jedná o bezdôvodné obohatenie titulom nájmného, čo podľa neho vyplýva aj z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, ktorá stanovuje aj spôsob a určenie všeobecnej hodnoty nájmu za pozemok. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/52/2009, z

ktorého vyplýva, že je správne pokiaľ sa výška bezdôvodného obohatenia vypočíta ako výška obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok. Poukázal aj na iné rozhodnutia v obdobných veciach Okresného súdu Košice II, kde rozhodoval aj Krajský súd v Košiciach (6Co476/2013, 3Co107/2012, 5Co248/2016, 6Co6/2014, 5Co58/2018, 6Co110/2019). Uviedol, že výzvou zo dňa 2.5.2016 nielen vyzýval žalovaného na zaplatenie bezdôvodného obohatenia, ale zároveň žiadal odstránenie protiprávneho stavu, a to uzatvorením nájomnej zmluvy, teda žalovaný vedel, že užívaním verejného priestranstva nie je dobromyseľný a konal úmyselne, keď nebol ochotný uzatvoriť nájomnú zmluvu za tieto pozemky. Podľa konštantnej judikatúry podľa žalobcu opakovaná výzva už nie je potrebná. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co267/2012, kde bola riešená právna otázka týkajúca sa uplatnenia doby od ktorej je možné požadovať úroky z omeškania a kde krajský súd vychádzal zo skutočnosti, že žalovaný má vedomosť o tom, že užíva nehnuteľnosti vlastnicky patriace žalobcovi bez existencie platnej nájomnej zmluvy, a preto požiadavku vlastníkov nehnuteľností považoval za vydanie bezdôvodného obohatenia a to aj za ďalšie obdobia, nakoľko bolo bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že od dožadovania protiplnení vlastníci neupustili. Považoval to za opakujúci nárok, o ktorom mal žalovaný v každom období vedomosť, preto súd považoval za dôvodné sa domnievať, že vlastníci požadujú zaplatenie úhrady za každý mesiac, za každý rok.

12. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, teda preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

14. V prejednávanom spore neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku v napadnutej časti prvého výroku, týkajúcej sa príslušenstva - úroku z omeškania, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd napadnutý prvý výrok rozsudku zmenil tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia (§ 388 CSP).

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18. mája 2021 o 10.30 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10.5.2021 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

16. Žalobca namietal odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

18. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho prieskumu nebola časť prvého výroku, ktorou súd vyhovel žalobe o zaplatenie istiny 5.798,40 Eur a ani výrok, ktorým súd konanie v časti o zaplatenie 1.935,24 € zastavil.

19. Žalovaný odvolaním napadol iba časť prvého výroku, ktorým ho súd zaviazal zaplatiť žalobcovi okrem istiny aj úroky z omeškania 5% ročne vždy zo sumy 241,19 € postupne od 6.5.2016 ... od 6.4.2018 až do zaplatenia a výrok o trovách konania, preto odvolací súd zameral prieskum na posúdenie vecnej správnosti týchto výrokov.

20. Odvolací súd dospel k záveru, že je naplnený uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, pretože v tejto časti súd použil nesprávny právny predpis.

21. Predmetom konania bol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

22. Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný bol povinný uhrádzať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške zodpovedajúcej cene nájomného v lehote analogicky v súlade s ust. § 671 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda mesačne pozadu. Zaviazal preto žalovaného uhradiť žalobcovi úroky z omeškania z jednotlivých úhrad bezdôvodného obohatenia za každý mesiac.

23. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, pretože neaplikoval ustanovenie § 563 OZ.

24. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 OZ).

25. Ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanoveným právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 Obč. zákonníka).

26. Z vyššie cit. zák. ust. je zrejmé, že splatnosť pohľadávky môže byť dohodnutá v zmluve, určená v právnom predpise alebo rozhodnutím súdu. Ak však čas plnenia nebol určený žiadnym z týchto spôsobov, má právo určiť čas plnenia veriteľ. Vo všeobecnosti teda platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie, aby dlžník plnil. Iná splatnosť dlhu musí byť medzi účastníkmi dohodnutá, určená právnym predpisom alebo súdnym rozhodnutím. Vyššie citované zák. ustanovenie ukladá dlžníkovi povinnosť plniť v deň nasledujúci potom, ako ho o plnenie veriteľ požiadal. Ak veriteľ vo výzve určí čas plnenia, pohľadávka sa stane splatnou uplynutím tejto lehoty. Za výzvu sa považuje aj návrh na začatie súdneho konania podaný veriteľom. V takomto prípade dlh sa stane splatným v deň po doručení návrhu dlžníkovi. Ak dlžník nespĺní svoj dlh nasledujúci deň po dni, kedy bol na plnenie vyzvaný, resp. do konca lehoty poskytnutej veriteľom vo výzve na plnenie, bude v omeškaní s plnením a veriteľovi vzniká právo na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Obč. zákonníka, ak nie je dlžník podľa zákona povinný platiť poplatok z omeškania.

27. Vzhľadom na uvedené aj v danom prípade je potrebné aplikovať ust. § 563 OZ, v zmysle ktorého ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Toto ustanovenie sa týka tých prípadov, keď čas splnenia nebol určený žiadnym z uvedených spôsobov.

28. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je ustanovený čas plnenia, treba podľa ust. § 563 Obč. zák. vychádzať z toho, že ten, kto sa bezdôvodne obohatil, je povinný vydať bezdôvodné obohatenie tomu, na úkor koho sa bezdôvodne obohatil, len čo ho požiadal o splnenie, resp. do konca lehoty, ktorá mu bola vo výzve na plnenie určená.

29. Právo určiť čas plnenia má podľa tohto ustanovenia veriteľ. Ak čas splnenia nebol dohodnutý a nebol daný ani na voľbu dlžníka, veriteľ môže kedykoľvek, hoci aj na druhý deň po uzavretí zmluvy, vyzvať dlžníka, aby plnil. Dlžník je povinný predmet záväzku splniť v nasledujúci deň po obdržaní výzvy (upomienky). V tom prípade platí na splnenie čas, ktorý určil veriteľ vo svojej výzve dlžníkovi.

30. Forma výzvy predpísaná nie je, ale v záujme právnej istoty bude vhodné zachovať písomnú formu. Časom splnenia záväzku vydať bezdôvodné obohatenie je teda prvý deň po tom, kedy ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo, požiadal o plnenie, a ak nie je ním určená iná (dlhšia) lehota na plnenie.

31. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ten, kto sa bezdôvodne obohatil, je v omeškaní s plnením záväzku z bezdôvodného obohatenia v zásade vtedy, keď ho nespĺní v deň nasledujúci potom, kedy ho ten, na úkor koho sa bezdôvodne obohatil, požiadal o plnenie, resp. ho nespĺní v posledný deň lehoty určenej vo výzve na plnenie. Od tohto dňa je ten, kto sa bezdôvodne obohatil, v omeškaní a je možné od neho požadovať aj úroky z omeškania (§ 517 ods. 1,2 Obč.zák.).

32. Ustanovenie § 563 OZ ukladá dlžníkovi povinnosť plniť deň nasledujúci potom, ako ho o plnenie požiadal. Ak dlžník nespĺní svoj dlh ihneď, nasledujúci po dni, kedy bol na plnenie vyzvaný, bude v omeškaní s plnením. Vo všeobecnosti teda platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie, aby dlžník plnil. Zároveň v zmysle ustálenej judikatúry ak nedošlo požiadanie dlžníkovi skôr, treba za kvalifikované požiadanie (požiadanie veriteľa o plnenie) považovať žalobu; pravdaže dňom zročnosti

pohľadávky uplatnenej v žalobe nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby žalovanému (R27/1977).

33. Vychádzajúc z uvedených úvah odvolací súd dospel k záveru, že aj v danom prípade pre určenie začiatku omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia je rozhodujúce zistenie, kedy žalobca vyzval žalovaného na plnenie a v akej lehote a ak takejto výzvy niet, za prvú výzvu je možné považovať až doručenie žaloby žalovanému, kedy sa dlh stane splatným v deň po doručení žaloby a ak dlžník nesplní svoj dlh, dostáva sa do omeškania s plnením od tohto dňa (deň nasledujúci po doručení žaloby).

34. V predmetnej veci nebolo preukázané, aby žalobca pred podaním žaloby zaslal žalovanému kvalifikovanú výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia za žalované obdobie, preto za takúto výzvu možno považovať až doručenie žaloby žalovanému (doručená 21.05.2018). Za deň zročnosti pohľadávky je potom potrebné považovať deň nasledujúci po doručení žaloby žalovanému, teda 22.05.2018. Až neuhradením pohľadávky v deň splatnosti sa žalovaný dostal do omeškania, t.j. za prvý deň omeškania možno považovať až deň 23.05.2018. Preto pochybil súd, ak priznal žalobcovi nárok na zaplatenie úrokov z omeškania postupne mesačne od 6.5.2016.

35. Výzvu žalovaného na úhradu bezdôvodného obohatenia za pozemok v jeho vlastníctve za obdobie rokov 2014 až 2016 (list zo dňa 2.5.2016, ktorý bol žalovanému doručený 2.5.2016) podľa odvolacieho súdu nemožno považovať za kvalifikovanú výzvu na plnenie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018, ktoré bolo predmetom tohto konania. Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že z obsahu uvedeného listu žalovaný vedel, že užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu.

36. Nenáležitá je vo vzťahu k posúdeniu nároku na úroky z omeškania tvrdenie žalobcu, že podobne ako súd prvej inštancie vec riešili prvoinštančné súdy a Krajský súd v Košiciach pod rôznymi sp. značkami. V žiadnom z ním uvedených prípadov súd pri posúdení nároku na úrok z omeškania nevychádzal z úvah, ktoré by boli totožné s úvahami súdu v danom prípade. V konaní OS KE II sp.zn. 16C 52/2016 súd priznal žalobkyni aj úrok z omeškania vo výške 5,25% ročne od 8.5.2016, pretože žalobkyňa preukázala, že pred uvedeným dátumom žalovaného dňa 4.5.2016 písomne aj na plnenie vyzvala. V nadväzujúcom konaní sp.zn. 6Co110/2019 nebol predmetom odvolacieho prieskumu (nebol predmetom odvolania) priznaný úrok z omeškania (ani ustálenie začiatku omeškania) iba základ nároku a výška istiny. Podobne nebol sporným nárok na úrok z omeškania v konaniach OS KE II sp.zn. 45C17/2010, 43C 64/2008, 17C12/2011 (sporným bol základ nároku), preto nebola predmetom odvolacieho prieskumu pod sp.zn. 5Co248/2016, 6Co476/2013, 3Co 107/2012 otázka ustálenia začiatku omeškania a nároku na úrok z omeškania. V konaní OS KE II sp.zn. 28C94/2012 a KS KE 6Co 6/2014 súdy rozhodli medzitýmym rozsudkom o základe nároku (nezaoberali sa o úrokom z omeškania). Predmetom konaní OS KE II sp.zn.11C 223/2013 a KS KE sp.zn.5Co58/2018 boli úplne skutkovo i právne odlišné nároky. Rozhodnutie vo veci 11Co 267/2012, je tak ojedinelým rozhodnutím a nie je pre súd záväzným.

37. K poukazu žalobcu na názor vyslovený Najvyšším súdom SR vo veci sp. zn. 4 Cdo 52/2009 zo dňa 31. Januára 2011, v ktorom NS SR považoval za správny výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok, odvolací súd uvádza, že treba odlišovať otázku určenia výšky bezdôvodného obohatenia (vo výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok) od ustálenia začiatku omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia, ktorou otázkou sa NS SR v uvedenej veci nezaoberal.

38. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti prvého výroku, t.j. v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.798,40 € od 23.5.2018 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania žalobu ako nedôvodnú zamietol.

39. V súlade s ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1,2 a § 262 ods. 1,2 CSP odvolací súd nanovo rozhodol o trovách celého konania (na súde prvej inštancie aj odvolacieho konania).

40. Predchádzajúca právna úprava v ustanovení § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku upravovala, že ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, mohol mu súd priznať plnú náhradu trov

konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočítala z výšky súdom priznaného plnenia. Bez ohľadu na to, koľko zo žalovanej sumy bolo v týchto prípadoch žalobcovi priznané, žalobcovi toto ustanovenie zákona priznávalo nárok na náhradu trov konania a výšku tejto náhrady odvodzovalo od výšky priznanej sumy.

41. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 O.s.p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O.s.p.. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1,2,3 O.s.p.), ale len dve (§ 255 ods. 1,2 CSP). Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

42. Odvolací súd vychádza z úvahy, že zásada úspechu vo veci sa vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba riešiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté. Otázka výšky náhrady škody je potom druhoradá a nadväzujúca. Aj komentár k ust. § 255 CSP (Števec a spol.) podáva vysvetlenie, že procesným úspechom v týchto sporoch je vyhoviecie v základe sporu a prípadné zamietnutie časti žaloby, ako závislé na úvahe súdu, nie je procesným neúspechom.

43. V prejednávanom spore rozsah úspechu žalobcu závisel od znaleckého posudku, resp. od úvahy súdu. Odvolací súd preto v posudzovanej veci ustálil, že žalobca bol plne procesne úspešný, čo do základu. Výška bezdôvodného obohatenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu. K späťvzatiu časti žaloby o zaplatenie 1.935,24 Eur došlo v nadväznosti na výsledok znaleckého dokazovania, preto a zastavenie konania v časti istiny s príslušenstvom nie je prejavom procesného úspechu žalovaného, ale iba dôsledkom záverov znaleckého posúdenia. Z uvedeného dôvodu boli naplnené všetky zákonné predpoklady pre použitie ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, odvolací súd preto priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov celého konania (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania), avšak výlučne iba z prisúdenej sumy 5.798,40 € a to vychádzajúc z interpretácie pojmu „úspech vo veci“, keďže úspech vo veci skúmal (ako bolo uvedené vyššie), čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.

44. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).